

Верховний
Суд

Оподаткування та ризикові господарські операції

Ігор Олендер, д.ю.н.
суддя Верховного Суду

Верховний
Суд

Забезпечення позову: ризиковість платника

Верховний
Суд

Забезпечення позову: ризиковість платника

Визнання контролюючим органом на підставі оцінки податкової поведінки платника податків таким, що відповідає критеріям ризиковості, не впливає на його господарську діяльність, не створює перешкод для цього та не завдає шкоди його діловій репутації. Здійснення передбачених законом заходів контролю, зокрема щодо сплати податків (обов'язкових платежів) є нормою. Висновок суду, що невжиття заходів щодо зупинення дії оскаржуваного позивачем рішення зумовить настання негативних і незворотних наслідків для його господарської діяльності має бути підтверджений оцінкою суду доказів.

(постанова Верховного Суду від 19 травня 2020 року у справі № 160/10287/19)

Забезпечення позову: ризиковість платника

Віднесення платників податків до ризикових є по суті формою здійснення контролюючим органом податкового контролю, який, зокрема, спрямований на забезпечення прав та інтересів інших суб'єктів господарювання в частині правильності відображення ними результатів господарської діяльності з метою оподаткування. Водночас за позивачем залишається право належними документами довести реальність здійснення фінансово-господарських операцій у межах своєї господарської діяльності, а в разі повноти документів за цими операціями – подальшого прийняття позитивного рішення про реєстрацію податкових накладних / розрахунків коригування.

(постанова Верховного Суду від 25 лютого 2021 року у справі № 380/5012/20)

Верховний
Суд

Забезпечення позову: ризиковість платника

Рішення чи дії суб'єктів владних повноважень справляють вплив на суб'єктів господарювання. Такі рішення можуть завдавати шкоди та мати наслідки, які позивач оцінює негативно. Водночас відповідно до статті 150 Кодексу адміністративного судочинства України зазначені обставини, навіть у разі їх доведення, не є безумовними підставами для застосування заходів забезпечення позову в адміністративній справі.

(постанова Верховного Суду від 18 лютого 2021 року у справі № 420/7063/20)

Верховний
Суд

Забезпечення позову: ризиковість платника

Метою забезпечення позову є вжиття судом, у провадженні якого знаходиться справа, заходів щодо охорони матеріально-правових інтересів позивача від можливих недобросовісних дій із боку відповідача, щоб забезпечити позивачу реальне та ефективне виконання судового рішення, якщо воно буде прийняте на користь позивача, зокрема, задля попередження потенційних труднощів у подальшому виконанні такого рішення.

(постанова Верховного Суду від 19 травня 2020 року у справі № 160/10287/19)

Верховний
Суд

Забезпечення позову: ризиковість платника

Заходи забезпечення мають вживатися лише в межах позовних вимог, бути співмірними з ними, а необхідність їх застосування – характеризуватися поважними підставами та підтверджуватися належними доказами.

(постанова Верховного Суду від 21 січня 2021 року у справі № 140/8878/20)

Верховний
Суд

Забезпечення позову: ризиковість платника

Суд, вирішуючи питання про вжиття заходів забезпечення адміністративного позову, з урахуванням підстав позову, доказів, зазначених позивачем для підтвердження своїх вимог, має пересвідчитися, зокрема, що є реальна загроза істотного ускладнення або неможливості ефективного захисту порушеного права (інтересу) позивача або невиконання (суттєва перешкода у виконанні) рішення суду, якщо такі заходи не будуть вжиті. В ухвалі про вжиття заходів забезпечення позову суд має вказати, у чому будуть полягати дії, направлені на відновлення прав позивача, оцінити складність вчинення цих дій та/або пов'язані з цим витрати позивача.

(постанова Верховного Суду від 25 лютого 2021 року у справі № 380/5012/20)

Верховний
Суд

Забезпечення позову: ризиковість платника

Співмірність передбачає співвідношення негативних наслідків від вжиття заходів забезпечення позову з тими негативними наслідками, які можуть настати в результаті невжиття цих заходів, з урахуванням відповідності права чи законного інтересу, за захистом яких заявник звертається до суду, майнових наслідків заборони відповідачу здійснювати дії.

(постанова Верховного Суду від 12 березня 2021 року у справі № 140/10203/20)

Верховний
Суд

Забезпечення позову: ризиковість платника

Суд має вказати підстави, з яких він дійшов висновку про існування очевидних ознак протиправності рішення, дії чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень, та порушення прав, свобод або інтересів особи, яка звернулася до суду, цим рішенням, дією або бездіяльністю до ухвалення рішення у справі.

(постанова Верховного Суду від 18 травня 2021 року у справі № 140/13152/20)

Верховний
Суд

Забезпечення позову: ризиковість платника

Висновки судів попередніх інстанцій, що невжиття заходів щодо зупинення дії оскаржуваного позивачем рішення зумовить настання негативних та незворотних наслідків для його господарської діяльності не підтверджені оцінкою доказів, якщо суди не зазначили, на підставі яких саме доказів визнано доведеними доводи позивача, що невжиття заходів забезпечення позову може істотно ускладнити ефективність захисту й унеможливити поновлення порушених прав позивача.

(постанова Верховного Суду від 8 жовтня 2020 року у справі № 280/2284/20)

Верховний
Суд

Забезпечення позову: ризиковість платника

Суд, який застосовує заходи забезпечення позову має бути переконаний, що відповідне рішення явно суперечить вимогам закону за критеріями, визначеними частиною другою статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України, порушує права, свободи або інтереси позивачів і вжиття заходів забезпечення позову є дієвим способом запобігання істотним і реальним негативним наслідкам таких порушень. Твердження про «очевидність» порушення до розгляду справи по суті, яке фактично ґрунтується на аргументах, покладених у підстави позову, є висновком, який свідчить про правову позицію суду наперед. Тому застосування заходів забезпечення позову з цієї підстави допускається у виключних випадках.

(постанова Верховного Суду від 4 березня 2021 року у справі № 380/5299/20)

Верховний
Суд

Забезпечення позову: ризиковість платника

Верховний
Суд

Огляд
судової практики
Касаційного адміністративного суду
у складі Верховного Суду
щодо реєстрації податкових
накладних / розрахунків коригувань

2021

—
Верховний
Суд

Дякую за увагу!